

"Memory can change the shape of a room; it can change the color of a car. And memories can be distorted." (Memento, 2000)

Soms zijn herinneringen wazig. Je denkt je iets te herinneren, je ziet het heel duidelijk voor je. Tot iemand met een ander verhaal komt, dat even geloofwaardig klinkt. Was het dan toch zo? Ging de verbeelding dan toch met mijn herinnering aan de haal?

Anton Cotteleer werkt aan een doctoraat in de kunsten. Vertrekkend vanuit persoonlijke en anonieme familiefoto's uit de jaren 1970 en -80, onderzoekt hij hoe wazigheid – of visueel uitgedrukt: onscherpte – onze perceptie van een beeld bepaalt én hoe hij dit kan vertalen in sculptuur, zijn voornaamste discipline.

Fotografie geniet een specifiek aura in de kunstbeschouwing. Kijkers hebben immers de neiging om te denken dat een foto de waarheid vertelt – een waargebeurd feit voorstelt. In het geval van Cotteleers fotoalbums is dat grotendeels ook zo: de beelden zijn veelal onschuldige, persoonlijke herinneringen; verjaardagsfeestjes of daguitstapjes waar hij en zijn naasten met plezier naar terugkijken. Wanneer hij de foto's manipuleert, verdwijnt die onschuldige, banale feitelijkheid. Door op de analoge beelden in te zoomen, selecteert hij fragmenten, geheimen uit de donkerste hoeken van het beeld of handelingen die, eens afgezonderd, een mysterieuzer karakter krijgen.

"When scrutinising the scanned copies, I discover new elements, colours, suggestions and reflections. Since we are dealing with analogue images taken by amateurs, zooming in almost automatically generates an overall 'blurriness'." (Anton Cotteleer, An Out-of-Focus Scan, Part 1, 2021)

Door de vaagheid van het ingezoomde fragment, is het voorwerp van de foto amper nog herkenbaar. Hierdoor ontstaan nieuwe vormen, nieuwe interpretaties die Cotteleer zich eigen maakt. Zoals ons geheugen ons soms de meest irrelevante details voorschotelt, of het vaagste spoor van een herinnering behoudt; zo laat de kunstenaar zijn verbeelding hier toe in te spelen op een manipulatie van een persoonlijke, hem maar al te bekende momentopname.

In de eerste publicatie naar aanleiding van zijn doctoraatsonderzoek, An Out-of-Focus Scan Part I, toont Cotteleer hoe hij door inzoomen, uitsnijden en uitvergroten de foto's bewerkt en een nieuw narratief potentieel schenkt. Dit zijn de eerste stappen in een weg naar de sculpturen die hij uiteindelijk wil bereiken.

Elke fase in het denk- en werkproces, van de uitvergrootte foto's, over het schetsen ervan, reliëfs in siliconen en textiel en tot de sculptuur, is een nieuwe manipulatie en herinterpretatie van het beeld. Met elke vertelde anekdote wijzigt de herinnering, met elke scan komen andere aspecten van een beeld op de voorgrond. Elke nieuwe ingreep op de zogenaamd feitelijke representatie van een moment bevraagt enerzijds de waarheid van het medium en zoekt anderzijds naar de creatie van een nieuw artistiek narratief.

“Blurredness stimulates the critical distance to familiar phenomena. Only when the blurred photograph becomes too abstract to stimulate the imagination of the observer, the process of active perception is broken off.” (Hilde Van Gelder en Helen Westgeest, *Photography Theory in Historical Perspective*, 2011)

Hoe vertaalt de vaagheid – het gebrek aan scherpte – in Cotteleers foto's zich naar sculptuur? In eerdere beelden werkte hij met een 'zachte huid'. De contouren van de sculptuur worden zachter, minder strak afgelijnd, en dus in zekere zin menselijker. Daar ligt een fundament van zijn interesse in het onscherpe, het wazige. Nu onderzoekt hij bovendien de mogelijkheden van (deze) huid in fotografie en reliëfs.

De reliëfs die Cotteleer binnen dit onderzoek creëerde vormen een brug tussen de foto's en de sculpturen. De foto's – die overigens ook een eigen soort huid kunnen aanmaken doorheen de jaren, in de vorm van schimmels of andere biologische of chemische reacties van het papier – hebben doorgaans een glad oppervlak, maar de reliëfs kunnen precies voldoende structuur dragen om een verleidelijke tactiliteit te genereren.

Het inzoomen op lichaamsdelen en huid krijgt in de fotografische beelden al snel iets zachts, sensueel. Dat zet de kunstenaar verder in de reliëfs en ongetwijfeld ook in de sculpturen, waar flarden van lichamen elkaar zullen vinden. Op een surreële, bijna hallucinante manier, brengt hij immers lichaamsdelen en objecten samen, die sculpturaal versmelten.

Sinds kort werkt Cotteleer ook in brons, een materiaal waarvan hij de verrassende eigenschappen ontdekte tijdens een workshop in China. Ook in zijn bronzen beelden is er een grote mate van sensualiteit: hoewel er geen sprake is van herkenbare ledematen, is er een vormelijke, lichamelijke beweging, versterkt door de glans en reflectie van het materiaal. Waar in zijn andere sculpturen een zekere onschuld schuilt, door de matte laag vezels, of de luchtigere kleuren, verkent hij in het brons een ernstigere en meer beladen plasticiteit.

Tamara Beheydt